

CONCERTUL NR. 1 PENTRU TROMBON ȘI PIAN DE OLEG NEGRUȚA: ANALIZA TEHNICO-INTERPRETATIVĂ ȘI REFLECȚII STILISTICE

A STYLISTIC AND INTERPRETATIVE VISION ON OLEG NEGRUȚA'S TROMBONE AND PIANO CONCERTO

ALEXANDRU JUNCU⁹⁸

doctorand,

Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice

<https://orcid.org/0000-0002-4542-7484>

CZU [780.8:780.646.2.082.4]:781.6

DOI <https://doi.org/10.55383/iadc2025.81>

În lucrarea dată se propune o analiză tehnico-interpretativă a „Concertului Nr. 1 pentru trombon și pian” de Oleg Negruța, compus în anul 1987. În centrul studiului se află investigarea structurii formei muzicale, identificarea influențelor stilistice, în special, a elementelor de jazz, precum și evidențierea dificultăților tehnice și expresive specifice interpretării trombonului. Concertul, deși este conceput într-o formă monopartită, integrează elemente ale formei de sonată și un episod lent, sugerând o arhitectură tripartită de tip tradițional. Analiza pune accent pe aspecte precum ambușura, tehnica legato, controlul culisei, dar și pe rolul respirației interpretative, toate acestea fiind esențiale pentru o redare fidelă și expresivă a lucrării. Studiul contribuie la înțelegerea complexității creației lui Oleg Negruța și oferă recomandări utile interpreților care abordează repertoriul contemporan pentru trombon.

Cuvinte-cheie: Oleg Negruța, concert, trombon, interpretare, intonație, formă de sonată

This paper presents a technical and interpretative analysis of Concerto No. 1 for Trombone and Piano by Oleg Negruța, composed in 1987. The study focuses on the formal structure of the work, the stylistic influences, especially, jazz elements, and the specific technical and expressive challenges involved in trombone performance. Although conceived as a single-movement composition, the concerto incorporates features of the sonata form and a slow episode, creating the impression of a traditional three-part structure. The analysis emphasizes aspects such as embouchure control, legato articulation, slide technique, and interpretative breathing, all of which are crucial to an expressive and accurate performance. This study contributes to a deeper understanding of Oleg Negruța's compositional language and offers practical insights for performers approaching contemporary trombone repertoire.

Keywords: Oleg Negruța, concerto, trombon, interpretation, intonation, sonata form

Introducere

Compozitorul Oleg Negruța ocupă un loc distinct în peisajul muzicii contemporane din Republica Moldova, fiind cunoscut pentru modul original în care reușește să îmbine elementele tradiției muzicale naționale cu influențe din muzica clasică occidentală și din jazz. Printre lucrările sale remarcabile *Concertul nr. 1 pentru trombon și pian* se distinge prin complexitatea sa formală, caracterul expresiv profund și provocările tehnico-interpretative pe

⁹⁸ E-mail: alexandru.juncu@amtap.md

care le pune în fața interpreților. Compusă în anul 1987, lucrarea oferă o demonstrație elocventă a modului în care pot fi valorificate resursele expresive ale trombonului într-un discurs muzical coerent și modern. Scopul acestui studiu este de a realiza o analiză detaliată a structurii și mijloacelor componistice utilizate, cu accent pe dificultățile tehnice și expresive întâlnite în interpretare, oferind, totodată, o serie de sugestii practice pentru interpreți. Cercetarea își propune să contribuie la o mai bună înțelegere a stilului componistic al lui Oleg Negruța și la promovarea repertoriului contemporan pentru trombon în rândul interpreților și pedagogilor.

Structură, stil și dificultăți interpretative în *Concertul nr. 1 pentru trombon și pian*

Prin fiecare compoziție instrumentală Oleg Negruța evidențiază abilitatea sa de a înțelege și de a pune în valoare atât elementele tehnice cât și cele expresive ale instrumentelor de suflat, întruchipând o colaborare sublimă între compozitor și interpret, ce explorează în profunzime toate aspectele tehnice și artistice ale instrumentelor de suflat. Interesul muzicologilor, interpreților și, totodată, a publicului față de creația compozitorului se datorează sintezei stilurilor componistice actuale – național, clasic și jazz, ceea ce ne-a determinat să analizăm mai aprofundat *Concertul nr. 1 pentru trombon și pian*, compus în anul 1987.

Concertul nr. 1 este monopartit, însă, datorită utilizării formei de sonată cu episod lent în tratare, creează iluzia unei forme tradiționale tripartite, în care se rânduiește principiul contrastului *rapid – lent – rapid (Allegro Moderato – Andante – Allegro Moderato)*.

<i>Intr o</i>	<i>T.P.</i>	<i>Punt ea</i>	<i>T.S .</i>	<i>Tratar e</i>	<i>Cadenz a I</i>	<i>Episo d lent</i>	<i>Repriz a T.P.</i>	<i>Repriz a T.S.</i>	<i>Cadenz a II</i>	<i>Coda</i>
1-8 mm.	9-19 mm.	c. 5	c. 6	c. 10	c. 23	c. 26	c. 31	c. 37	c. 40	c. 41
B- dur	B- dur	–	Es- dur	–	–	g- moll	B-dur	B-dur	–	B-dur

Creația începe cu o introducere (*a*) în partida trombonului, ce durează 8 măsuri, în care este prezentat leitmotivul întregii creații, deoarece acesta va fi variat în diverse moduri pe parcursul întregii creații. Tonalitatea de bază este *B-dur*, însă este bine de menționat în acest moment despre predilecția compozitorului către jazz, întrucât deja în aceste 8 măsuri este prezent jazz-ul: intervale micșorate/mărite, cromatizare intensă, accente ritmice specifice jazz-ului.

Fig. 1. Negruța O. Concertul nr. 1 pentru trombon și pian

Un moment important în procesul executării fragmentului menționat se referă la măs. 3, unde solistul va menține o poziție identică a ambușurii la ambele sunete – d^1 , f . De asemenea, este absolut necesar respectarea valorilor notelor, în special, în cadrul sincopelor, din măs. 4 și măs. 6, unde am putea admite anumite inexactități metro-ritmice. Totodată, un moment dificil reprezintă interpretarea pasajului din măs. 5, unde cvartoletele de șaisprezecimi, indicate cu articulația legato, reprezintă o adevărată provocare pentru interpreți. În acest sens, autorul recomandă următoarele exerciții pentru dezvoltarea ambușurii cu executarea articulației *legato*, în diferite registre și nuanțe dinamice propuse de A. Mileaev în lucrarea *Развитие технических навыков игры на тромбоне* [1 p. 32].

Fig. 2. Negruța O. Concertul nr. 1 pentru trombon și pian

Ulterior, materialul este preluat de partida pianului (*b*), acest moment indicând apariția temei principale. În partida pianului sunarea devine mai fermă, fiindcă se trece de la f la sf , și linia melodică, pe lângă faptul că este dublată în ambele mâini, este și variată ritmic, evidențiindu-se mai multe elemente ale jazz-ului.

Fig. 3. Negruța O. Concertul nr. 1 pentru trombon și pian

Prima variere a temei inițiale (*a1*) începe la cifra 1, aici fiind prima suprapunere a trombonului și pianului. Din punct de vedere a liniei melodice, punctele de reper provin din

secțiunea *a*, în partida trombonului. Pianului îi revine rolul de acompaniament, dar într-un mod nou. Ritmul de optimi și șaisprezecimi este înlocuit cu triolette, fapt ce intensifică și mai mult instabilitatea ritmică (aspect specific pentru jazz).

Fig. 4. Negruța O. *Concertul nr. 1 pentru trombon și pian*, cifra 1

În cadrul fragmentului menționat, pe lângă pasajele similare cu cele analizate mai sus, se întâlnesc și alte dificultăți, cum ar fi cele din măs. 25-27, care se caracterizează prin sărituri mari de la d^1 până la as^1 , în registrul acut al instrumentului, în interpretarea căruia pot apărea diverse rupturi de sunet, inexactități intonaționale etc. Pentru interpretarea reușită a fragmentului menționat este necesar ca respirația interpretativă să fie mai concentrată, coordonată cu schimbările de ambușură și poziția culisei. În acest context, cercetătorul rus V. Sumerkin afirmă: „Trecerea de la sunetele unui registru la sunetele altuia trebuie să se realizeze în funcție de direcția fluxului de aer, îndreptat spre diferite părți ale muștiucului, sub diferite unghiuri, având în vedere modificările pozițiilor buzelor și dinților. De aceea, pentru tromboniști ar trebui să devină o regulă ca trecerea de la un registru la altul să nu se bazeze pe poziția muștiucului, ci pe flexibilitatea ambușurii” [2 p. 78].

A doua variere a temei ($a2$) se aseamănă, din punct de vedere ritmic, cu $a1$, însă linia melodică a trombonului trece cu o octavă mai jos. Vorbind de tonalitate, putem spune, cu certitudine, că granițele tonalității de bază (*B-dur*) sunt șterse, întrucât sunt numeroase inflexiuni către tonalități înrudite – *d-moll*, *Es-dur*, *F-dur*, *g-moll* etc.

Autorul prezentului studiu subliniază importanța evidențierii caracterului festiv al liniei melodice, sugerând că acest aspect ar trebui să fie accentuat prin tratarea și interpretarea corectă a mijloacelor de expresie necesare pentru a transmite atmosfera vibrantă și plină de energie a fragmentului menționat. În acest sens, este absolut important ca interpretul să respecte și să execute corect indicațiile din textul notografic, în special, articulațiile și indicațiile de tempo, pentru a reda caracterul energetic al creației.

Legătura dintre grupul tematic principal și secundar se face prin punte, care are rolul de a modula din tonalitatea de bază în tonalitatea secundară, în cazul nostru – *Es-dur*. Puntea (cifra 5) este doar în partida pianului și continuă linia ritmică a materialului secțiunii *a*,

folosind accente pe timpi secundari, sincope, sunete ținute peste bara de măsură etc.

Fig. 5. Negruța O. Concertul nr. 1 pentru trombon și pian, cifra 5

Tema secundară (cifra 6, c) are o sonoritate ce izvorăște din folclorul popular. Însă rămâne aceeași îmbinare cu elementele jazz-ului ca și în temele precedente. Accentele ritmice pe timpi secundari și sincopele peste bara de măsură devin ca leit-ritmuri ale întregii creații. Tema secundară, însă, nu este atât de bogată în salturi mari și conține mai puține figurații ritmice, respectiv, putem spune că este mai laconică decât grupul tematic principal. Partida pianului, la fel, nu este atât de dinamizată precum în temele anterioare.

Fig. 6. Negruța O. Concertul nr. 1 pentru trombon și pian, cifra 6

Având în vedere registrul acut în care este expusă linia melodică, se evidențiază următoarele probleme de ordin intonațional, cum ar fi în măs. 59, sunetul f^{\prime} . În încercarea de a emite acest sunet, interpretul poate risca supraîncordarea ambușurii, contribuind astfel la distorsionarea intonației sunetului. Trombonistul rus Victor Sumerkin opinează: „Distanța

dintre pozițiile culisei trombonului nu se fixează mecanic, ca la instrumentele cu ventile, dar cu aproximație. În urma activității sale practice, muzicianul își formează o percepție proprie a distanței necesare, la care trebuie să se poziționeze culisa” [2 p. 40]. În acest context, menționăm importanța esențială a auzului muzical, deoarece acesta îi ajută pe interpreți să determine corectitudinea poziției și intonației sunetului emis.

Varierea teme secundare (cifra 9, *c1*) sună deja în partida pianului, însă este figurată ritmic, întrucât în mâna stângă sunt arpegii cu durate de optimi, care sună continuu.

Fig. 7. Negruța O. *Concertul nr. 1 pentru trombon și pian*, cifra 9

Cu a doua variere a teme secundare (cifra 10, *c2*) începe tratarea în forma de sonată a concertului dat. Însă, dacă *c1* a fost mai variat ritmic, atunci *c2* este variat armonic, tema fiind cromatizată intens, într-un registru amplu, suprapus și cu partida trombonului.

Fig. 8. Negruța O. *Concertul nr. 1 pentru trombon și pian*, cifra 10

În tratare vor fi dezvoltate atât temele ce au sunat deja în trecut (*a*, *c*) cât și vor apărea teme noi. Cu fiecare secțiune crește tensiunea sonorității, cromatizările și figurațiile ritmice devenind ca mijloace de expresie primordiale (mai ales în partida pianului). În această ordine de idei, mai jos va fi reprezentată schema compartimentului tratare.

Tratarea									
<i>c2</i>	<i>a</i>	<i>d</i>	<i>c</i>	<i>e</i>	<i>g</i>	<i>h</i>	<i>h1</i>	<i>Cadența I</i>	<i>Episod lent</i>
c. 10	c. 12	c. 13	c. 14	c.15	c. 17	c. 20	c. 22	c. 23	c. 26

Specific genului de concert este amplasarea cadenței pe parcursul creației pentru a

demonstra posibilitățile tehnice și expresive ale instrumentului și interpretului. Cadența I este pregătită de *Tempo rubato*, ca o liniște înaintea furtunii, întrucât pregătește publicul către episodul solistic la trombon. Intonațiile melodice prezente în cadența solistică sunt preluate pe frânturi din grupul tematic secundar (c), însă variat ritmic. Principiul jazz-ului rămâne prezent și aici, având aceleași caracteristici despre care am menționat anterior.

The image shows a musical score for trombone and piano. It consists of three staves of music in bass clef with a key signature of two flats. The first staff starts at measure 207 and is labeled 'Fino solo (allor Cadenza)'. The second staff starts at measure 211 and has a box containing the number '24' above it. The third staff starts at measure 216 and ends with the instruction 'rit. molto'. The music is characterized by complex rhythmic patterns and melodic lines typical of jazz-influenced classical music.

Fig. 9. Negruța O. *Concertul nr. 1 pentru trombon și pian*, măs. 207-216

În cadența solistică o atenție aparte trebuie să fie atrasă notelor din registrele acute, în special f^l , ges^l , care pot prezenta anumite dificultăți de ordin interpretativ. Totodată, cu acordul autorului, recomandăm aplicarea unor ornamente, în special, pe sunet. Cadența solistică se finisează în registrul grav al instrumentului, care, în vederea specificului său, prezintă anumite dificultăți de emiter.

Cu o mică codă la pian se pregătește episodul lent (cifra 26) din cadrul tratării – *Moderato molto, Frangillo e Cantabile molto*. Linia melodică conține prima intonație a temei secundare, ritmul, însă, este augmentat, în loc de pătrimi și optimi avem doimi și pătrimi. Din punct de vedere intonațional, la fel, rămâne instabil armonic, sunt prezente mai puține salturi și dispar figurațiile ritmice specifice jazz-ului. Este un compartiment cantabil și liniștit, aducând un puternic contrast cu toate temele de până acum. Iar partida pianului are intonații asemănătoare unor picături de apă, sună p și *staccato*.

Fig. 10. Negruța O. *Concertul nr. 1 pentru trombon și pian*, cifra 26

În fragmentul menționat cel mai important aspect ține de executarea articulației *legato*, care reprezintă o tehnică de interpretare destul de dificilă pentru trombon. Conform clasificării propuse de V. Sumerkin, în arta interpretativă la trombon se disting două tipuri de *legato*: unul executat fără ajutorul culisei, pe sunetele scării naturale, și unul realizat cu mișcarea culisei. Autorul identifică, de asemenea, două subcategorii pentru cel de-al doilea tip de *legato*: unul obținut prin mișcarea culisei în direcția opusă a notelor și celălalt obținut prin mișcarea culisei în aceeași direcție cu sunetele liniei melodice [3 p. 68].

Analizând tehnica de execuție a articulației *legato*, autorul remarcă importanța respirației interpretative, care este aplicată într-un mod distins, de la un tip de *legato* la altul, în contextul creației interpretate [3 p. 68]. În acest context, conform studiului menționat, diverse școli de interpretare recomandă executarea tehnicii *legato* realizată cu ajutorul culisei, pronunțând diverse silabe. Totodată, autorul atenționează asupra riscului de a supra-încorda laringele, care poate influența negativ asupra calității execuției mijloacelor de expresie [3 p. 71]. În contextul creației analizate, autorul prezentului studiu recomandă interpretarea diferitor exerciții pe game cu diferite intervale, cu aplicarea articulației *legato*, ceea ce va contribui la o însușire mai bună a tehnicii vizate.

Repriza începe cu cifra 31, unde lipsește compartimentul introductiv (*a*). Inițial, sună secțiunea *b*, partida pianului, cu același număr de măsuri, urmat de *a1*, cifra 32, identic ca în prima expunere din expoziție. Conform clasificării propuse de V. Sumerkin, distingem *legato*, executat fără ajutorul culisei, interpretat pe sunetele scării naturale, și *legato*, executat cu mișcarea culisei.

316 **31** Allegro moderato 15

322 **32** *f*

329

Fig. 11. Negruța O. *Concertul nr. 1 pentru trombon și pian*, cifra 31

Puntea pregătește tema secundară (cifra 37, c), care va suna deja în tonalitatea de bază (*B-dur*), în registrul mediu (octava 1). Structura temeii secundare – ritmic, melodic și intonațional – la fel, rămâne neschimbată, decât doar tonalitatea.

365 **37** 17

37 *f*

38

Fig. 12. Negruța O. *Concertul nr. 1 pentru trombon și pian*, cifra 37, c

Tema secundară este urmată de încă o Cadență solistică, măs. 396, care are rolul de a întări posibilitățile expresive ale trombonului. Dacă în prima cadență materialul melodic a fost preluat din grupul tematic secundar, în a doua cadență se bazează pe tema din introducere, care este inițial interpretată cu exactitate, ulterior fiind variată ritmic. Spre finalul cadenței

revin trioletele, ca o reamintire a partidei pianului tot din grupul tematic principal.

Întreaga creație se încheie cu o *Codă* de proporții relativ mici, în care se afirmă atât grupul tematic secundar (cifra 41, *c*) cât și cel principal (cifra 44, *a*). În acest mod, putem spune că Oleg Negruța continuă tradiția monotematismului, fiindcă prin varierea continuă a temei principale și secundare se creează o integritate a întregii creații. Totodată, această codă creează un arc cu începutul creației. Creația se încheie în tonalitatea *B-dur*, însă, în partida mâinii drepte avem un acord instabil pe dinamica *sf*, care sună ca un semnal că va urma un nou concert, concert care a fost semnat cu câțiva ani mai târziu.

Concluzii

Concertul nr. 1 pentru trombon și pian de Oleg Negruța se afirmă ca o lucrare complexă și profundă, ce reflectă un demers componistic matur, cu o viziune clară asupra resurselor expresive ale instrumentelor de suflat. Prin sinteza stilurilor național, clasic și jazz compozitorul reușește să contureze un univers sonor original, în care fiecare element – tematic, ritmic, armonic sau timbral – este integrat într-un discurs muzical coerent și vibrant. Formele variate de tratare tematică, tehnicile de articulare specifice trombonului, prezența cadențelor solistice și a episoadelor contrastante – toate contribuie la crearea unei lucrări de o mare densitate expresivă și dificultate interpretativă.

Analiza a evidențiat importanța respirației interpretative, a flexibilității ambușurii și a controlului culisei – factori esențiali pentru reușita unei interpretări autentice. Totodată, dificultățile întâlnite în pasajele ritmice complexe, în registrul acut și în tehnica legato indică necesitatea unei pregătiri riguroase și a unei înțelegeri profunde a idiomului specific trombonului.

Lucrarea reprezintă nu doar un reper valoros în repertoriul contemporan pentru trombon, ci și un exemplu de colaborare ideală între compozitor și interpret, în care exigențele tehnice sunt dublate de un profund mesaj expresiv. Studiul în cauză poate constitui un punct de plecare pentru cercetări ulterioare dedicate creației lui Oleg Negruța, dar și un material didactic util pentru studenți și profesori de instrumente de alamă, în special, în procesul de abordare a repertoriului modern.

În concluzie, remarcăm că prin fiecare compoziție instrumentală Oleg Negruța demonstrează o înțelegere profundă și o capacitate excepțională de a pune în valoare atât elementele tehnice cât și cele expresive ale instrumentelor de suflat. El creează o colaborare sublimă între compozitor și interpret, explorând în profunzime toate aspectele tehnice și artistice ale instrumentelor de suflat. Analiza a scos la iveală următoarele:

1. Creațiile lui Oleg Negruța atrag interesul muzicologilor, interpreților și publicului

datorită sintezei stilurilor componistice actuale – național, clasic cu elemente de jazz. Această sinteză oferă o perspectivă bogată și variată, captivantă pentru cei implicați în muzică.

2. Acest concert monopartit, cu elemente de sonată și episod lent, prezintă o structură care sugerează o formă tripartită, evidențiind principiul contrastului de tempo: *rapid – lent – rapid*.

3. Prin utilizarea repetată a temei principale și secundare Oleg Negruța creează o coerență și un arc narativ în întreaga creație, menținând o legătură puternică între diferitele secțiuni ale lucrării.

4. Studiul vizat examinează în detaliu tehnica interpretativă și tehnicile instrumentale specifice, evidențiind dificultățile și cerințele interpretării. Acest nivel de analiză permite înțelegerea profundă a modului în care Oleg Negruța a creat și interpretat această lucrare.

5. Totodată, în cercetarea efectuată se subliniază importanța respirației interpretative și a controlului asupra culisei în executarea articulației *legato*, evidențiind necesitatea unei abordări atente și concentrate din partea interpretului.

În urma analizei efectuate, putem afirma cu certitudine că *Concertul nr. 1 pentru trombon și pian* reprezintă o lucrare remarcabilă, care ilustrează virtuozitatea și creativitatea lui Oleg Negruța și care atrage atenția atât prin compoziția sa ingenioasă cât și prin interpretarea sa inspirată.

Referințe bibliografice

1. МИЛЯЕВ, А. *Развитие технических навыков игры на тромбоне*: учебное пособие. Санкт-Петербург, 2013.
2. СУМЕРКИН, В. *Методика обучения игре на тромбоне*. Санкт-Петербург: Изд-во Политехн. ун-та, 2005.
3. СУМЕРКИН, В. *Методика обучения игре на тромбоне*. Москва: Музыка, 1987.